Издавачи:
Савез славистичких друштава Србије
Завод за унапређивање образовања и васпитања

За издавача:
Проф. др Рајна Драгићевић
Др Златко Грушановић

Рецензенти књиге:
Проф. др Софија Милорадовић
Проф. др Вања Станишић
Проф. др Биљана Бабић

Рецензенти радова:
Проф. др Милан Ајџановић
Проф. др Вељко Брборић
Проф. др Рајна Драгићевић
Проф. др Јасмина Дражић
Проф. др Сања Ђуровић
Проф. др Марина Јањић
Проф. др Миодраг Јовановић
Проф. др Надежда Јовић
Проф. др Весна Ломпар
Др Ана Мацановић
Проф. др Александар Милановић
Проф. др Натка Николова
Проф. др Владимир Поломац
Др Стана Ристић
Проф. др Вања Станишић
Проф. др Ирена Цветковић Теофиловић
Проф. др Јана Шулц

Идејно решење корица:
Дарко Ћорић

Лектори и коректори:
Др Весна Ђорђевић, др Маријана Ђукић, др Јована Јовановић,
др Ивана Маринковић-Мандић, др Ана Мацановић, др Вања Миљковић и аутори

Преводи резимеа:
Др Јелена Јанковић, др Ружица Левушкина, др Ана Мацановић и аутори

Припрема и штампа:
Кућа штампе плус, Земун

Тираж:
100

Садржај зборника доступан је у отвореном приступу, у складу са лиценцом CC BY-NC-ND 4.0:
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

ТВОРБА, ПРОМЕНА И НОРМА У ЈЕЗИЧКОМ СИСТЕМУ

Зборник радова у част професору Божи Ћорићу

Уредници:
Проф. др Александар Милановић
Проф. др Рајна Драгићевић
Проф. др Вељко Брборић
Др Ана Мацановић

Београд
2025

САДРЖАЈ

РЕЧ УНАПРЕД 11

БИОГРАФИЈА ПРОФ. ДР БОЖЕ ЋОРИЋА 13

Катарина В. Беговић
БИБЛИОГРАФИЈА ПРОФ. ДР БОЖЕ ЋОРИЋА 15

ДОПРИНОС БОЖЕ ЋОРИЋА СРПСКОЈ СЛАВИСТИЦИ

Александар М. Милановић
БОЖО ЋОРИЋ КАО ИСТОРИЧАР СРПСКОГ ЈЕЗИКА 33

Рајна М. Драгићевић
НАУЧНИ ДОПРИНОС ПРОФЕСОРА БОЖЕ ЋОРИЋА
У КОМИСИЈИ ЗА СЛОВЕНСКУ ТВОРБУ РЕЧИ
МЕЂУНАРОДНОГ СЛАВИСТИЧКОГ КОМИТЕТА 47

Ана З. Мацановић
БОЖО ЋОРИЋ КАО ДЕРИВАТОЛОГ 57

Вељко Ж. Брборић
ПРАВОПИСНЕ ЛИНГВОМАРГИНАЛИЈЕ БОЖЕ ЋОРИЋА 69

Јелена Р. Јовановић Симић
СТИЛСКА ХАРМОНИЈА ЕНЦИКЛОПЕДИЈСКОГ
ИЗРАЗА БОЖЕ ЋОРИЋА 83

Ненад Б. Ивановић
ЛЕКСИКОГРАФСКИ ДОПРИНОС БОЖЕ ЋОРИЋА
ИЗРАДИ *РЕЧНИКА ЈЕЗИКА ИВЕ АНДРИЋА* (1982) 97

Катарина В. Беговић
ЗНАЧАЈ *ПОВЕЉЕ БАНА КУЛИНА* БОЖЕ ЋОРИЋА
У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ 107

ДЕРИВАТОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Аляксандр А. Лукашанец
СЛОВАЎТВАРАЛЬНЫЯ ГНЁЗДЫ ЛІЧЭБНІКАЎ У БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ:
СТРУКТУРА І СКЛАД 119

Irena Stramljič Breznik
BESEDOTVORNE ZADREGE PRI TVORBI ŽENSKOSPOLSKIH
VZPOREDNIC V SLOVENŠČINI 133

Jerzy Sierociuk
ZRÓŻNICOWANIE SŁOWOTWÓRCZE GWAROWYCH NAZW EKSPRESYWNYCH – NA PRZYKŁADZIE OKREŚLEŃ ‘TEGO, KTÓRY WSZYSTKO ROBI LEWĄ RĘKĄ’ 145

Євгенія А. Карпіловська
ТИПОЛОГІЯ СУФІКСАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ У СЛОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 155

Krystyna Kleszczowa
PRZEMIANY W KLASIE POLSKICH DEMINUTYWÓW 163

Цветанка Аврамова
ПО ВЪПРОСА ЗА СУФИКС *-(E)CTB(O)*//*-STV*(*Í*)/-(*C*)*TV*(*Í*) В БЪЛГАРСКИЯ И ЧЕШКИЯ ЕЗИК (С ОГЛЕД И НА ДРУГИ СЛАВЯНСКИ ЕЗИЦИ) 173

Горан Б. Милашин
О ПРЕФИКСАЛНО-СУФИКСАЛНОЈ ТВОРБИ РИЈЕЧИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ 181

Радмило Н. Маројевић
СРПСКИ АНТРОПОНИМСКИ ИМЕНОСЛОВ С ДЕРИВАТОЛОШКОГ СТАНОВИШТА 189

Бранко Ђ. Тошовић
ВИРТУЕЛНИ ДЕРИВАТОР 201

Владан З. Јовановић
ТВОРБЕНИ КРИТЕРИЈУМИ ПРИ САСТАВЉАЊУ ЛЕКСИКОГРАФСКЕ ДЕФИНИЦИЈЕ У СРПСКОЈ ОПИСНОЈ ЛЕКСИКОГРАФИЈИ 211

Соња В. Ненезић
ТВОРБЕНИ ПОТЕНЦИЈАЛ ПОВРАТНО-ПРИСВОЈНЕ ЗАМЈЕНИЦЕ *СВОЈ* 223

Наташа М. Миланов
ПРИЛОГ ОПИСУ СЕМАНТИЧКО-ДЕРИВАЦИОНОГ ПОТЕНЦИЈАЛА ПРИДЕВА *ПРИВАТАН* 233

Милица Љ. Стојановић
ИЗВЕДЕНИЦЕ СА СУФИКСОМ *-АВИНА* У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 241

Драгана Ј. Цвијовић
ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА ЗБИРНИХ ИМЕНИЦА НА *-СТВО* У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 249

Слободан Б. Новокмет
ЛЕКСЕМА *СЕЛФИ* КАО ИЗВОР НОВИХ НЕОЛОШКИХ И ТВОРБЕНИХ ТЕНДЕНЦИЈА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 259

Весна Н. Ђорђевић
ИМЕНИЦЕ НА -*ИЈАДА* У ЈЕЗИКУ МЕДИЈА 269

Јована Б. Јовановић
ПЕЈОРАТИВИ СА СУФИКСОМ -*УША* У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ (ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКИ И ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ОСВРТ) 279

Данијела М. Радоњић
ТВОРБА ИМЕНИЦА У СЕМАНТИЧКОМ ПОЉУ НАЗИВА ЗА ЈЕЛА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 293

Анета А. Спасојевић
СТОЈАН НОВАКОВИЋ КАО ДЕРИВАТОЛОГ 303

Весна С. Николић
НОВЕ РЕЧИ СА СУФИКСОМ -*АШ* У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 313

Ана Љ. Петровић Дакић
МОВИРАНИ ФЕМИНИНУМИ У ЈАВНОМ ДИСКУРСУ У СРБИЈИ И КОРПУСНА ИСТРАЖИВАЊА ТВОРБЕ РЕЧИ 323

Валентина М. Илић
НОВИЈЕ (СУП)СТАНДАРДНЕ ЕЛАТИВНЕ ТВОРЕНИЦЕ СА ПРЕФИКСОМ *ПРЕ*- У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 333

ДИЈАХРОНИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА

Диана П. Иванова
КНИЖОВНОЕЗИКОВАТА РЕФОРМА НА ВУК КАРАДЖИЧ И ОТГЛАСЪТ Ѝ В БЪЛГАРСКАТА ПРАВОПИСНА ПРАКТИКА ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО 345

Љиљана Суботић и Исидора Г. Бјелаковић
КУЛИНАРСКЕ ПОСЛАСТИЦЕ НА СРПСКОМ МИТРОПОЛИТСКОМ ДВОРУ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ 18. ВЕКА (ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ КРОКИ) 353

Владимир М. Вукомановић Растегорац
СУФИКСАЛНЕ ИЗВЕДЕНИЦЕ У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ ПРЕДЗМАЈЕВСКОГ ПЕРИОДА 365

Ивана З. Маринковић-Мандић
О НЕКИМ ТВОРБЕНИМ ОСОБЕНОСТИМА ЗАСТАРЕЛЕ ЛЕКСИКЕ У ОПИСНИМ РЕЧНИЦИМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА 375

Маријана Р. Ђукић
ИНВЕНТАР ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКИХ КАТЕГОРИЈА У ВУКОВОМ ДЕЛУ О ТВОРБИ ИМЕНИЦА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ (1828) 387

МОРФОЛОШКА И ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА ИСТРАЖИВАЊА

Ondřej Bláha
LEXICAL BORROWINGS FROM SERBIAN INTO CZECH 399

Милорад П. Дешић
ЕНАНТИОСЕМИЈА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ 407

Душка Б. Кликовац
О СЕМАНТИЦИ ПОВРАТНЕ ЗАМЕНИЦЕ *СЕБЕ* 417

Бојана Н. Томић
ДУБЛЕТНИ ОБЛИЦИ ПЛУРАЛИЈА ТАНТУМ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ (ДУБЛЕТНОСТ У РОДУ) 429

Вања Н. Миљковић
ТИПОВИ СЕМАНТИЧКЕ МОТИВАЦИЈЕ У ЛЕКСИЦИ СЛЕНГА – СЛУЧАЈ НАЗИВА ЗА ЉУДЕ У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ СЛЕНГУ 441

РЕЧ УНАПРЕД

Зборник радова *Творба, промена и норма у језичком систему* настао је у част професору Божи Ћорићу. Лепа је и са пуно разлога устаљена пракса колега и млађих сарадника да се значајном професору скромно одуже научним зборником радова који започиње речима што укратко представљају његов рад и области интересовања. И то на другачији начин но што чине хладни биографски и библиографски подаци. Професор Божо Ћорић је на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на којем је провео читав радни век – али и на другим факултетима на којима је предавао од Петриње до Сеула – истовремено благим осмехом, тихим гласом и дискретним хумором јачао колегијалне везе унутар колектива, подстичући га на нове идеје и пројекте, али и стварао млађе генерације србиста, способне да такву праксу наставе.

Делујући понајпре у областима историје српског народног и књижевног језика и дериватологије тј. творбе речи, али и у областима нормативистике и језичке политике, Божо Ћорић је србистику задужио значајним монографијама, научним студијама и радовима, енциклопедијским чланцима, у којима је пре свега лако видљива оригиналност и иновативност приступа и поузданост резултата. Подједнако отворен и за дијахронијска и за синхронијска истраживања српског језика, професор Ћорић своју богату библиографију није видео и не доживљава ни данас, када пуни осамдесет година, као једини циљ научног деловања. Напротив, ширећи сазнања о српском језику и србистици на домаћим и страним универзитетима, стварао је и ширио разгранату научну мрежу која много помаже нашој науци. Јачање србистичких веза са другим националним славистикама био је један од приоритета Ћорићевог деловања. Остваривао га је у пуној мери прво као сарадник а потом и управник Међународног славистичког центра у Београду, у којем је бринуо о стручном формирању страних студената србистике и сербокроатистике, организовао међународни Научни састанак слависта у Вукове дане и уређивао његове зборнике. Циљ јачања славистичке сарадње остварује и као угледни члан двеју комисија Међународног комитета слависта, Комисије за словенску творбу и Комисије за словенске књижевне језике.

Поред јачања славистичких контаката, веома је истакнуто и Ћорићево настојање да се формира што јачи млађи српистички кадар, што је процес у који је уложио много времена и енергије менторишући већи број магистарских радова и докторских дисертација на различитим универзитетима и водећи добро упамћени курс творбе речи у српском језику на докторским студијама Филолошког факултета у Београду.

Плодове оваквог научног деловања, надамо се, препознаће и читаоци зборника насталог у част професора Боже Ћорића. Уредници зборника настојали су да у њему буду обухваћене најважније теме које су биле предмет научног интересовања Боже Ћорића, а имали су велико задовољство да се позиву одазову професорове колеге из различитих научних центара у земљи и иностранству, аутори који су дуго година радили и сарађивали са њим на заједничким научним пословима и пројектима, као и млађи сарадници који су стасавали под његовим будним професорским и менторским оком.

Уредници

БИОГРАФИЈА ПРОФ. ДР БОЖЕ ЋОРИЋА

Рођен је 11. 11. 1945. у Козарцу (заселак Подграђе), код Приједора. Основну школу похађао је у Козарцу, Босанској Градишци, Босанској Костајници и Приједору, а средњу (учитељску) у Приједору (три године) и Дервенти (завршни, четврти разред). Филолошки факултет у Београду уписао је 1965. године (на Групи за српскохрватски језик и књижевност), где је дипломирао 1969, магистрирао 1972, докторирао 1979. Годину дана провео је на одслужењу војног рока у Загребу (1972–1973). За асистента на предмету Историја српскохрватског језика изабран је априла 1970. године, за доцента 1980, а од 1995. је редовни професор. Пензионисан је 2014. Предавао је историју српскохрватског, касније српског језика (историјску граматику), а касније и историју српскохрватског (касније српског) књижевног језика. Наставу из истих предмета држао је и на филозофским (филолошким) факултетима у Никшићу, Крагујевцу, Петрињи и Бањој Луци. На докторским студијама Филолошкога факултета у Београду држао је више година изборне курсеве из *Творбе речи у теорији и пракси*. Био је продекан на Филолошком факултету у Београду (1983–1985), управник Међународног славистичког центра (1990–1998), главни и одговорни уредник часописа *Књижевност и језик* (Београд), уредник осам зборника реферата са научних састанака слависта у Вукове дане, као и других зборника научних радова из области србистике и славистике. Члан је редакције часописа *Српски језик* (Београд) и *Исследования по славянским языкам* (Сеул, Јужна Кореја).

Боравио је на страним универзитетима (славистичким катедрама) као лектор српскохрватског језика у Стразбуру (1975–1978), у Минстеру (1985––1987), те као гостујући професор на Ханкук универзитету у Сеулу (1998–2001). Гостовао је и на славистичким катедрама универзитета у Прагу и Софији. Члан је *Комисије за творбу речи* и *Комисије за књижевне језике* Међународног комитета слависта. Учествовао је са рефератима на научним конференцијама у Москви, Познању, Прагу, Софији, Темишвару, Варни, Грацу, Берлину, Пултуску, Минску, Пловдиву, Грацу, Бечу, Витенбергу, Бауцену (Будишину), Оломоуцу, Њитри, Чернивцима, као и у многим универзитетским центрима и местима бивше Југославије.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

811.163.41(082)
811.16'362(082)

ТВОРБА, промена и норма у језичком систему : зборник радова у част професору Божи Ћорићу / уредници Александар Милановић ... [и др.]. - Београд : Савез славистичких друштава Србије : Завод за унапређивање образовања и васпитања, 2025 (Земун : Кућа штампе плус). - 453 стр. : слика Б. Ћорића ; 24 cm

Тираж 100. - Стр. 11-12: Реч унапред / уредници. - Биографија проф. др Боже Ћорића: стр. 13. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија проф. др Боже Ћорића: стр. 15-29. - Библиографија уз сваки рад. - Резюме ; Summaries ; Резимеи.

ISBN 978-86-81622-19-3 (ССДС)

1. Милановић, Александар, 1968- [уредник] [аутор додатног текста]

а) Ћорић, Божо (1945-) -- Зборници
б) Српски језик -- Зборници
в) Словенски језици -- Компаративна граматика -- Зборници

COBISS.SR-ID 176440841